ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2027 – 2030 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року та внесення змін до деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України»

1. Мета

Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2027 – 2030 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року та внесення змін до деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» (далі – проєкт акта) розроблено з метою забезпечення реалізації Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р (далі – Стратегія), підвищення ефективності профілактики, діагностики та лікування зазначених захворювань, зниження смертності та інвалідності, поліпшення якості життя пацієнтів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття розпорядження

Проєкт акта розроблено Міністерством охорони здоров’я України для забезпечення подальшої реалізації Стратегії та визначення заходів на 2027–2030 роки після завершення виконання операційного плану заходів з реалізації у 2024-2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 р. № 564-р.

Проєкт акта спрямований, зокрема, на досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, у частині забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю населення.

Подальший розвиток системи громадського здоров’я потребує послідовного впровадження заходів із протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам В і С, розширення доступу населення до відповідних послуг та вдосконалення взаємодії між органами виконавчої влади, закладами охорони здоров’я, органами місцевого самоврядування і громадськими організаціями.

Своєчасне виявлення ВІЛ-інфекції, ранній початок антиретровірусної терапії та забезпечення її безперервності є необхідними умовами зниження захворюваності на СНІД і смертності від хвороб, зумовлених ВІЛ. Розширення доступу до лікування, догляду та підтримки сприятиме збільшенню тривалості й поліпшенню якості життя людей, які живуть з ВІЛ.

Важливим напрямом залишається надання комплексних профілактичних послуг представникам ключових груп щодо інфікування ВІЛ, зокрема людям, які вживають наркотики ін’єкційно, секс-працівникам, чоловікам, які мають секс із чоловіками, трансгендерним людям та особам, які перебувають в установах

виконання покарань. Передбачено розширення доступу до доконтактної та постконтактної профілактики, тестування на ВІЛ, запобігання передачі ВІЛ від матері до дитини та моніторингу вірусного навантаження.

У сфері протидії вірусним гепатитам В і С необхідно вдосконалити епідеміологічний нагляд та обмін даними між інформаційними системами, забезпечити доступ до молекулярної діагностики й лікарських засобів для лікування, а також запровадити регіональні маршрути надання допомоги для запобігання передачі інфекції від матері до дитини.

Подолання туберкульозу потребує комплексного підходу, що поєднує медичну допомогу та психосоціальний супровід пацієнтів. Зокрема, передбачено розвиток амбулаторного лікування, орієнтованого на потреби людини, удосконалення механізмів фінансування протитуберкульозних заходів, залучення територіальних громад до реалізації ініціативи «Територіальна громада вільна від туберкульозу», інформування населення, поліпшення виявлення та профілактичного лікування латентної туберкульозної інфекції, забезпечення лабораторної діагностики, підвищення успішності лікування та здійснення фармаконагляду.

Збройна агресія російської федерації проти України та спричинене нею переміщення населення ускладнюють доступ до медичної допомоги й підвищують ризик переривання лікування. За таких умов необхідно забезпечити узгоджені дії виконавців щодо своєчасного надання послуг, безперервного доступу до лікування та підтримки пацієнтів.

Вирішення зазначених питань потребує визначення заходів, строків їх виконання, відповідальних виконавців та індикаторів результативності на 2027–2030 роки, що передбачено проєктом акта.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається внесення зміни до пункту 3 розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 року № 564-р щодо подання МОЗ до 1 грудня 2026 р. проєкту операційного плану заходів з реалізації у 2027–2030 роках Стратегії, а також до Стратегії, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р, у частині викладення одного із завдань оперативної цілі 2 стратегічної цілі 3 у новій редакції, що передбачає забезпечення систематичного скринінгу на латентний та активний туберкульоз та профілактичного лікування туберкульозу.

Крім того, проєктом акта передбачається затвердити операційний план заходів з реалізації у 2027–2030 роках Стратегії (далі – операційний план заходів).

Також передбачається забезпечення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними (військовими) адміністраціями виконання операційного плану заходів у межах коштів державного та місцевих бюджетів, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, та подання щокварталу до 25 числа місяця, що

настає за звітним періодом, інформації МОЗ для її узагальнення та подання Кабінетові Міністрів України до 30 числа зазначеного місяця.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Бюджетний кодекс України;

Основи законодавства України про охорону здоров'я;

закони України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про подолання туберкульозу в Україні», «Про систему громадського здоров'я», «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», «Про захист персональних даних»;

Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1414-р «Про схвалення Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 року № 564-р «Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2024–2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта здійснюватиметься за рахунок та в межах видатків державного бюджету, передбаченого на відповідний рік, за бюджетною програмою КПКВК 2301400 «Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями», «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру», а також за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги й інших джерел, не заборонених законодавством.

За кошти державного бюджету у 2027 році планується до закупівлі наступні послуги: з профілактики ВІЛ серед представників ключових груп щодо інфікування ВІЛ на суму 78681,60 тис. грн., з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ, на суму 44996,38 тис. грн, генетично молекулярних досліджень вірусних гепатитів В і С на суму 939568 тис. грн., а також лікарські засоби для лікування вірусних гепатитів В і С на суму 875958,13 тис. грн., витратні матеріали для виявлення та діагностики туберкульозу на суму 164604,68 тис. грн., решту послуг, лікарських засобів та витратних матеріалів буде закуплено за рахунок коштів Глобального фонду та USG (забезпечення надання доконтактної профілактики відповідно до галузевих стандартів).

Розрахунок загальної суми послуг з профілактики ВІЛ, а також з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ, проведено з урахуванням положень Граничних тарифів на надання послуг з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ, Граничних тарифів на надання послуг з профілактики ВІЛ серед представників ключових груп щодо інфікування ВІЛ, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2019 № 1681. Для розрахунку також були використані дані Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України», щодо чисельності людей, які живуть з ВІЛ, та осіб – представників ключових груп щодо інфікування ВІЛ.

Розрахунок загальної суми витрат на послуги з молекулярних досліджень вірусних гепатитів В і С, вартості лікарських засобів для лікування вірусних гепатитів В і С проведено згідно з Методичними рекомендаціями планування та розрахунку потреби у медичних виробах та лікарських засобах для діагностики та лікування вірусних гепатитів В та С, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.12.2019 № 2498 (зі змінами та доповненнями). Розрахунок вартості витратних матеріалів для виявлення та діагностики туберкульозу здійснено на підставі даних аналізу форм звітності з туберкульозу, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.07.2024 № 1226 «Про затвердження форм первинної облікової документації і форм звітності з туберкульозу та інструкцій щодо їх заповнення та Інструкції щодо класифікації випадків туберкульозу, результатів його лікування», з урахуванням кількості зареєстрованих випадків туберкульозу, обсягів лабораторних досліджень, необхідної кратності їх проведення, технологічних втрат та заходів із забезпечення контролю якості.

З огляду на це, загальні витрати державного бюджету на реалізацію акту у 2027 році становитимуть прогнозовано 2103808,79 тис. грн., у 2028 році - 2747839,59 тис. грн., у 2029 році - 3096775,14 тис. грн., у 2030 році - 3493087,3 тис. грн.

Фінансово-економічні розрахунки додаються.

6. Позиція заінтересованих органів

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує направлення на погодження до наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерство економіки та довкілля України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством фінансів України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Міністерством юстиції України, Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною службою здоров'я України, обласними та Київською міською державними (військовими) адміністраціями, Державною регуляторною службою України, Міністерством молоді та спорту України,

уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи інших відповідних органів місцевого самоврядування.

Проєкт акта не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

Проєкт акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проєкт акта потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського союзу (acquis ЄС).

Проєкт акта не містить положень, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття проєкту акта сприятиме розширенню доступу населення до послуг із профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, туберкульозу та вірусних гепатитів, підвищенню ефективності медичної допомоги, зниженню смертності та інвалідності, поліпшенню якості життя пацієнтів і досягненню цілей Стратегії.

Ефективність реалізації проєкту акта оцінюватиметься шляхом моніторингу виконання завдань і заходів, визначених операційним планом на 2027–2030 роки, та досягнення передбачених ним індикаторів. Інформація про виконання заходів узагальнюватиметься МОЗ щокварталу та подаватиметься Кабінетові Міністрів України у строки, визначені проєктом розпорядження.

Реалізація проєкту акта матиме позитивний вплив на забезпечення прав та інтересів громадян, доступність медичної допомоги в регіонах і територіальних громадах та взаємодію виконавців заходів. Для надавачів медичних послуг передбачено вдосконалення організації допомоги та механізмів її фінансування.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	**Вплив**	**Пояснення очікуваного впливу**
Населення України	Позитивний	Підвищення доступності та ефективності профілактики, діагностики й лікування ВІЛ-інфекції, туберкульозу та вірусних гепатитів, зниження смертності та інвалідності, поліпшення якості життя пацієнтів.

Міністр охорони здоров’я України **Віктор ЛЯШКО**

«___» _____ 2026 р.